

schuift zich
gsvalder ont-
it maakt de
te wordt het
Zoo wordt
nde „rookt“;
an dien hij
te lijn ware
de vicieuse
is; — wordt
de gemeene
izondero ge-
adt de baan
ringsgeschie-
wend effect:
der geschie-
moedigheid,
et behouden
le kringloop
langs eenen
in Prediker),
er tijd, nog

erhoudt den
len zegen:

esteld, maar
er weer uit-
gegeven is

irkel is toch
n. Wie toch
an Zijn „ge-
der door ge-
i anderzijds;
en, en door
ogenomen in
agt ten allen
wordt hem
in door haar
aart in rech-

ie kan recht
ft? Het was
r, de kring-
rangde naar
God.

„God“ is de
„de“ geschie-

es HEEREN.
aam: de God

r den HEERE
het evan-
mende, in-

algemeene ge-
in den kring-
loop de evan-
t de kromme
algemeene ge-
ingewrongen,

te belofte; Hij
g van de kerk.
t N.T. daarna
ndere open-
gedaan. En al
istus, om het
onder ons ge-
ingedragen in

irkel-lijn. Kent
— de Chris-
des Heeren“;
te allen dage
ren kent maar
gaat, maar die
de avond der
ste dag — is
in der wraak-
dag, die geen
er liefde Gods
ts, de zon van
n het land van
tur — in cir-

kelloop — slechts van rivieren, die maar al door
stroomen naar de zee, en toch de zee nooit kunnen
vullen, rivieren, die al maar zoet water dragen naar
de zoute zee, doch nooit de zoute zee zoet kunnen
maken, — de genade evenwel kent een rivier
van heil, en die rivier stroomt uit het binnenst
heilighdom, en maakt de zoute zee straks
zoet, de Doodse Zee gezond. (Ezech. 47).
Kent de algemeene geschiedenis haar verschuivingen,
haar heen-en-weerprocessen, — de heilsgeschie-
denis leeft uit het woord „éénmaal“. Éénmaal
slechts kerstfeest, éénmaal slechts paschen, één-
maal maar pinkster, hemelvaart, oordeelsdag. Zoekt
de natuurlijke wijsheid naar woorden — meervoud
— en werpt ze die woorden heen en weer („wat
ons de wijzen als wijsheid verkonden, straks komt
er een wijzer, die twegredeneert), de heilsdag
komt met één Woord — enkelvoud. In den be-
ginne was het Woord — de eeuwigheid, en het
heeft onder ons gewoond en God verklaard — in
de historie, den tijd. Kent de natuur geboorte en
daartegenover dood — de genade brengt wederge-
boorte — en daarop volgt geen dood: artikel 5 van
Dordrecht!

Zoo is de Christus de overwinning van de rechte
lijn op de kromme.

En daarom is het Kerstfeest lieflijk — en ont-
zaglijk.

Lieflijk — want het maakt Gods zegen
en Gods liefde vrij uit de begrenzing van de
kromme levenslijn, en geeft het leven — door-
braak, doortocht, rechte lijn. Hemelvaart —
d.w.z. rechte lijn van leven en van liefde — is
directe vrucht van Kerst-invasie Gods.

Ontzaglijk — want ook de vloek wordt
losgemaakt uit de weerhouding van de kromme
lijn, en krijgt nu doorbraak, doortocht, rechte lijn.
Hemelvaart — in rechte lijn van dood en toorn
— is óók directe vrucht van Kerst-invasie Gods.

Zoo is het pleit der geschiedenis in beginsel be-
slecht.

In den Christus, gelijk Hij komt in woord en
vleesch.

De weerhouding werkt nog, maar is — op-
gezegd.

Wie zóó tot Kerstfeest komt, die begrijpt, dat het
gereformeerde denken reeds voor eeuwen greep,
wat thans sommigen — abusievelijk — „numineus“
zouden willen noemen. Juist de erkenning van
de rechte lijn, — iets anders dan den regel-rechten
crisis-inslag — de rechte lijn, zeg ik, die de heils-
historie hierin onze tijdelijke wereld afteekent, kan
een ziel in „spanning“ en „ont-zetting“ zetten,
krachtiger, dan de paradoxaalste openbarings-ge-
tuigenis kan doen.

Kerstfeest laat ons onzen zachten zin, en onzen
leeren droom, en ons lyrisch gedicht. Mits wij maar
verstaan, dat de kerstdag precies even vrees-
lijk is als de... oordeelsdag.

Kerstfeest dringt óók ons op: een geweldige ver-
vaarnis: mits wij maar verstaan, dat de oordeels-
dag precies even zachtmoedig is als de kerst-
nacht.

En laat nu de gebondenen van 's werelds kring-
loop heengaan naar de kribbe. Want dat kind daar
heeft de sleutelen van hemel en van leven, en óók
van hel en van dood. Hij heeft de kromme lijn ge-
broken: laat ons nu weenen, want het moratorium
is ons van boven opgezegd, het moratorium der
helsche straf; en laat ons lachen, en verheugd
nu zijn in God, want het moratorium is Satan op-
gezegd, het moratorium der hemelsche heerlijkheid.
Ze loopen dwars de dagen door: de toorn en de
vergaderende liefde. En dit heeft ons dat kleine
kind gedaan, ja, deze beide. Aanmerk het werk
des HEEREN, want wie kan krom maken, wat
Hij recht gemaakt heeft? Hij zit aan 't rad van onze
geboorte; doch Hij zit er met den Geest der
weder-geboorte. Den Geest van Christus. Eer-
ste en tweede opstanding. Eerste en tweede dood.
God zij ons genadig en zegene ons. K. S.

UIT DE SCHRIFT

Kerstlijdenschap.

„Want Hij heeft bezocht.“

Luz. 1:68.

De Heilige Schrift heeft niet veel woorden noodig,
om ons te schilderen den uitnemenden rijkdom
van Christus. In het korte stukje uit den lofzang
van Zacharias zegt ze al de schoonheid der genade:
„God heeft bezocht“.

Het is een stukje uit een langer zin. „Geloofd zij
de Heere, de God Israels, want Hij heeft bezocht,
en verlossing teweeggebracht zijnen volke“. En de
laatste bepaling „zijnen volke“ behoort ook bij het
eerste werkwoord, zoodat we den zin zóó kunnen
lezen: „Hij heeft bezocht zijn volk“. „God heeft zijn
volk bezocht“ — dat is het, wat de oude priester
zingt, nu straks het Kind in de Kribbe ligt.

Juist zoo, als iemand zijn bezittingen, zijn lan-
derijen en huizen eens bezoekt om ze te inspec-
teeren. Nauwlettend wordt alles aangezien en na-
gezien, om te zien, of hier of daar ook iets ha-
pert, dat moet worden hersteld. Zóó jubelt nu de
oude priester: „God heeft zijn volk bezocht. Als
de Eeuwige komt van zijn hoogen hemel tot zijn
volk, dan ziet Hij het aan. Dan onderzoekt Hij, of
er ook iets aan ontbreekt, dat zijn genade schenken
moet. Dan straalt in zijn blik, die over zijn volk
glijdt, zijn Goddelijke ontferming met zijn eigen-
dom. En dan neemt Hij de nooden weg en stilt
de pijn en voert het uit de ellende naar de vrijheid
en de heerlijkheid van de kinderen Gods.

„God heeft zijn volk bezocht“ — dat is een
woord, dat in Israël bekend is. Dat is in den loop
van de historie eettelijke keeren gezien en gezegd.
Toen Mozes tot het volk kwam in Egypte met de
belofte, dat het nu zou worden uitgevoerd, geloof-
den zij en hoorden, dat de Heere de kinderen
Israels bezocht en dat Hij hun verdrukking zag.
Ex. 4:31. In later eeuw hoorde Naomi in het verre
Moab, dat er in Israël weer brood was, „dat
de Heere zijn volk bezocht had, gevende hun
brood“. Telkens weer bezocht de Heere zijn volk
en hielp het uit den nood.

Maar nu Zacharias in den Tempel staat, heeft
reeds 400 jaar de stem der profetie gezweven.
Geen stem, die van Gods hemel redding spelt en
uitkomst belooft in den bangen tijd. De vromen
in Israël zitten wachtend aan het venster der tij-
den en zien, of nog geen verlossing daagt.

En zie, nu roept Zacharias, nu de Engel ver-
schenen is, weer die oude klanken uit, bij Israël
zoo bekend en geliefd: „God heeft zijn volk be-
zoekt“. Weer is Hij neergekomen om met oogen,
waarin Goddelijke ontferming straalt, om te zien
naar zijn volk en te helpen in zijn nood.

Maar nu wordt dat woord gezegd als nooit te
voren. Zoo, als de Heere nu zijn volk bezoekt,
heeft Hij nog nooit gedaan. Want nu zendt Hij
geen brood slechts en losmaking van handen des
vijands — neen, nu zendt Hij zijn eeniggeboren
Zoon, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet
verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Kerstfeest! Met al degenen, die den Heere zoe-
ken, maken wij ons op ter gedachtenisviering van
de komst van den Zaligmaker in de kribbe van
Bethlehem. Als we weer samenkomen in onze kerk-
gebouwen, heffen we den lofzang aan dien ook
reeds vele eeuwen zongen, van het Kind, dat in
Bethlehem geboren werd.

Het kost ons soms moeite, onze ziel op te hef-
fen tot het doorleven van het wonder van Bethle-
hem. Dat is immers ook genade! En wij gaan zoo
vaak onze feesten tegen, met sleur beladen, en met
harten, waarin niets wordt gevoeld van de heer-
lijkheid, die God geeft. En misschien zouden we
weer heengaan, zonder iets te hebben gezien en
gesmaakt.

Als we nu weer beleven de dagen van dit Kerst-
feest, ervaar onze ziel iets van dien rijkdom,
waarin Zacharias het zag getooid, toen hij uitriep:
„God heeft zijn volk bezocht“. Nu mogen nog allen,
die met hun zonden en ellenden beladen geen
raad weten, wachten op zijn heil. Want Hij komt,
om met een volheid van genade te helpen. Geen
leed, dat zijn oog ontgaat. Geen zuchten, dat zijn
oor niet hoort. Geen gebogen knie, die door Hem
niet wordt opgemerkt.

Er zitten misschien in donkerheid neer, wacht-
tend op licht. Eenzaam en verlaten, zonder hoop
en zonder troost. Maar nu God zijn Zoon gezon-
den heeft, mogen ze op Hem wachten, totdat Hij
hun genadig zij, want Hij kwam om die in don-
kerheid zaten, het licht des levens te doen zien.

Ginds treurt een ander om den zwaren last der
zonden, te groot, dan dat hij vergeving hopen
durft. Maar nu mag ook het beangstigde hopen,
want Hij kwam, om dien last weg te nemen en vrij-
heid te schenken.

En wat ook de ziel neerbuigt — het is niet zoo
zwaar en het is niet zoo groot, of Hij wil het
wegnemen. Zit dan niet eenzaam weggedoken als

zouden voor u geen dagen kunnen rijzen ooit van
leven en licht. Want God heeft immers zijn volk
bezoekt. Om het treurende te troosten. Om gevan-
genen vrijheid uit te roepen. Om te genezen die
gebroken zijn van hart. En om harde harten te
verbreken en ze dan voor eeuwig te genezen.

Kerstfeest. God heeft zijn volk bezocht. Zijn han-
den zijn vol van zegen en ontferming. Hij wan-
delde door de eeuwen en deed er van genieten.
En hoort ge nog niet keer op keer van zegen,
dien Hij niestort?

Dat er dan stiftte zij in onze ziel om te luisteren
en te wachten, tot Hij komt. Tot ons oor Hem
hoort spreken: „U geschiede gelijk gij wilt, ga
heen in vrede“.

Kerstfeest. God heeft zijn volk bezocht. Wacht
dan.

Nooit kan 't geloof te veel verwachten.
Wacht, tot Hij ook u bezocht, tot het feest
wordt ook voor u. C. B.

KERKELUK LEVEN

Het Leerboek.

III.

Hebben we voor de technische zijde van het
geconcepioneerde Leerboek niets dan lof, thans moet
de materiele zijde bekeken.

Wij willen daarbij onze oorspronkelijke opvatting
van een nieuw Leerboek niet doen gelden.

Wij waren van meening — en zijn dit trou-
wens nog — dat een Leerboek voor de catechisan-
ten zich ten nauwste dient aan te sluiten bij het
officieele Leerboek onzer kerken, den Heidelberg-
schen Catechismus. Daaraan, zoo hebben wij in-
dertijd niteengezet, zijn vele voordeelen verbonden.
Onder andere dit, dat de onderwijzing van de ge-
loovigen dan meer concentrisch geschiedt. De Ca-
techismusprediking zou zoo op natuurlijke wijze
steunen op het catechetisch onderwijs. We willen
door meer argumenten te noemen, deze zaak niet
weer oprakelen. Dat zou niet billijk zijn bij de
beoordeeling van het aangeboden Leerboek. Zij,
die het hebben samengesteld, hadden zich aan de
opdracht der Synode te houden.

Trouwens, zij zijn aan onze en anderer bezwa-
ren een weinigje tegemoet gekomen, door bij som-
mige lessen ook met den inhoud van den Catechis-
mus te rekenen, andere zelfs geheel naar lezen te
oriënteeren. Wat deze laatste aangaat, zijn te noe-
men: de 19de les over den Middelaar, de 20ste
les over de namen van den Middelaar, de 21ste
over de ambten van den Middelaar, de 31ste tot
36ste over de Tien Geboden, de 37ste over het
gebed en de 38ste over het „Onze Vader“.

Iets, waarvoor we niet anders dan dankbaar
kunnen zijn.

Wel waren we benieuwd, wat we onder de „theo-
logische orde“, welke gevolgd moest worden, heb-
ben te verstaan.

Die theologische orde wordt, zoo werd beweerd,
wel in de Nederlandsche Geloofsbelijdenis gevon-
den, maar niet in den Catechismus.

Indertijd zijn we daartegen opgekomen.

De eerste vraag met het daarop korrespondeer-
ende antwoord van den Catechismus stelt God
reeds in het centrum. Daarin wordt zelfs belij-
denis gedaan van den Drieëenigen God.

Voorts behandelt de Catechismus de verschillende
geloofswaarheden zooveel mogelijk naar de Aposto-
lische Geloofsbelijdenis, welke naar de Drieëen-
heid Gods, dus zuiver theologisch, is ingedeeld.

Of ons nu door dit concept het noodige licht
over deze kwestie is opgegaan?

Helaas neen.

Neem het begin van dit concept.

Daar wordt gevraagd: Wat is het doel van uw
leven?

En geantwoord: „Het doel van mijn leven is
God recht te kennen, Hem van harte lief te hebben
en Hem te dienen, zooals Hij in Zijn Woord bevolen
heeft.“

Dit is een variant op de vraag en het antwoord,
waarmee zoowel de grootere als de kleine Cate-
chismus van Westminster opent.

Waarom dit meer theologisch is dan het zooveel
schooner begin van onzen Heidelberger verklaring
wij niet te begrijpen.

Verder is het met het concept niet zoo gelegen,
dat de orde van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis
op den voet wordt gevolgd met hier en daar inlas-
schingen uit onze beide andere belijdenisschriften.
Neen, die orde wordt al dadelijk verlaten.

In de 2de les wordt aansluiting gezocht bij het
tweede artikel, in de 3de tot 5de les bij de artikelen
3 tot 7 van onze Confessie, terwijl pas in de 6de
en 7de les naar het eerste artikel wordt verwezen
en de 8ste, 9de en 11de les geen verwijzing naar
een van onze belijdenisschriften bevat.

Hieruit blijkt al — en het wordt heel het leerboek
door bevestigd — dat de dogmatische orde
wordt gevolgd.

Dit hebben we op de Synode van 1923 voorspeld.